

Előfizetési árak:

Helyben	
Félévre	6 frt.
Három hónapra	5 ..
Postán küldve:	
Félévre	7 frt.
3 hónapra	5 .. 50 kr.
Egyes szám	
	10 kr.

DEBRECZEN.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDÁSZATI HIRLAP.

Megjelen hetenkint ötször, hétfőn, kedden, szerdán, csütörtökön, szombaton.

Előfizetési pénz s minden közlemény Főpiacz Vecsergház földszint a szerkesztőséghez bérmentve küldendők.

Hirdetési díj:

Öt hasábos petit sorért 5 kr.
Nyitólapon megjelenő közlemény 3 hasábos 15 kr.
Hirdetményeket és előzetéseket lapunk számára elfogad: Pest-Buda: Neumann hirdetési irodája, Bécsben: Oppelik A. és Haasenstein et Vogler, Brauner I. G., Berlinben: Goldberger, Párisban: Haavas ügynöksége.
Bélyegdíj:
minden belgátásért külön 30 kr.

Előfizethetni helyben: **Telegdi K. Lajos** és **Csáthy Károly** könyvkereskedésében s a szerkesztőségnél. — Egyébütt a postahivatalok útján.

A nevelésügyi minister szabadelvűsége.

○) B. Eötvös József nevelésügyi minister azt nyilvánította a vallásszabadságot és egyenlőséget tárgyazó törvényjavaslat feletti viták alkalmával, hogy egész életében mindig a vallásegyenlőség és szabadság érdekében irt és beszélt.

Tisza Kálmán igen helyesen jegyzette meg rögtöni válaszában, hogy a minister, bár sokat irt és beszélt, de a vallásszabadság ügyében sem mit sem tett; mely találó megjegyzés derűtségre indítá a képviselőházat.

Azt is mondta a minister, hogy a vallásszabadság- és egyenlőségre nézve nincs a képviselőházban vélemény-különbség.

Nézzük már, hogy a minister eme nyilatkozatai mikép egyeztek az igazsággal, és a vita alatti tényállással.

Mindenki jól tudja, hogy a kormányok kötelessége a korszakkal együttes haladásban előre viinni a nemzeteket, melyeknek kormányzatát elvállalták, elöllobogtatni a zászlót, mely jólétre vezet. —

B. Eötvös József nevelésügyi ministernek tehát kötelessége lett volna régen, törvényjavaslatot terjeszteni a képviselőház elé, a vallásszabadság és egyenlőség kinyilatkoztatása és végrehajtása tárgyában.

Ezt azonban tenni mindamelllett is vonakodott, hogy az 1868-ki törvényhozási idény alatt ki nem kerülhetett, mikép az országgyűlés az LIII-ik, vallásügyi törvénybe be ne igtatta legyen ama záradékot, mely utal a szükségre, hogy e tárgyban törvényt kell alkotni; mely záradék így hangzik: „addig is, míg a vallásfelekezetek egyenjogúsága törvény útján általában szabályoztatnék.“ Mely záradék alkotmányos miniszterre oly kötelező erővel bír, hogy annak teljesítése elől szépszerével ugyan ki nem térhet.

S mit tett a minister egy év alatt, mióta ama törvény hozatott?

A vallásegyenlőség és szabadság kérdésében nemcsak törvényjavaslatot nem terjesztett elő, — pedig lett volna ideje, ha máskor nem, legalább akkor, midőn az országgyűlés újra megnyitla előtt diadalutain szedte a hódoló párthivek tiszteletkoszoruit, — sőt többet tett a semmittevésnél; mert midőn Irányi és Tisza Kálmán törvényjavaslatát tárgyalattak, mélyen hallgatott, és hallgatása által azon irányzatnak adott kifejezést, hogy a beadott törvényjavaslatok még elvkimondás tekintetéből se mehessenek keresztül, hanem a központi bizottmány javaslata fogadtassék el, mely utasítja a ministert, hogy e kérdésekben mielőbb törvényjavaslatot terjesztszen az országgyűlés elé.

Nem akarjuk taglalni, hogy mennyiben teljesítette kötelességét azon minister, ki az 1868-ik LIII-ik, 1868. évi december 8-án szentesített törvényben foglalt világos utasítása mellett is egy évi időszak alatt sem tesz eleget a törvényben foglalt nyilt felhívásnak; hanem azon valóban csodálkozunk kell, hogy újabb országos határozat által nem restelli nyilvánvalóvá tenni azon bizonyítékot, mely kiválólag igazolja, hogy a miniszternek, ki egy meghagyó határozattal kell tudtára adni, mikép teljesítse kötelességét!

Hiszen ezen újabb határozat, mely az Irányi és Tisza Kálmán törvényjavaslatát leszavaztatása után, a minister közreműködése folytán keresztül ment, vádirat a minister ellen, kit második ízben kell kötelességére emlékeztetni!

És ily előzmények után lehet-e várni, hogy az a „mielőbb,“ mi alatt a törvényjavaslatot az országgyűlési határozat szerint be kell adnia a miniszternek a vallásszabadság és egyenlőség tárgyában, — lehet-e várunk — mondjuk — hogy az a „mielőbb“ nem egy, vagy több év lesz?

Nincs semmi biztosítékunk a közelmúltban arra, hogy a minister gyors eljárást követend. S mi lehet mindezeknek oka?

Miért nem egyezik a minister beszédével — miszerint mindig a vallásszabadság és egyenlőség mellett volt — cselekedete is?

A szentszék és a katolikus klérus szabaddalmai iránti féltékenység nem kis mértékben zsidbasztják meg a költő-minister kezeit.

A polgári házasság behozatala is, mely szoros összefüggésben áll a vallásszabadsággal, nagyon meglazítaná a klérus hatalmát.

Ezeknél fogva a minister, ki — mint mondja — mindig a vallásszabadság és egyenlőség mellett irt és beszélt, nem utánozhatja — e tekintetben — Bécsot, sem Poroszországot, ahol már a polgári házasság behozatott.

Mert e tetteivel egy lépéssel közelebb jutna azon ponthoz, ahol a vallási kiváltságok békői le hullván, a papi jószágok eredeti céljukra, a közoktatási alapra fordításának kérdése kezdődik!

Ilyet a minister, mint jó katolikus, nem tehet. —

Mert, ha ezeken mind keresztül menne az országgyűlés: akkor csakugyan nem kellene nevelésügyi minister!

Olyan szabadelvűséget pedig ki kívánna valakitől, hogy azzal állását is tönkre tegye, s még a Római szentszék haragjának is kitegye magát!?

A mi nevelésügyi ministerünk imily szabadelvűséggel csak nem mehet a falnak!?

Ujdonságok.

Előfizetési felhívás.

Előfizetéseket elfogadunk november és december hónapokra helyben házhoz hordással 2 frt, postán küldve 2 frt 50 kr-ával.

□ **Életkép.** A gyalog-járdák a jobb utcákon illő szélességben, a mellék utcákon szerényebb keskenységben igen jó szolgálatot tesznek a járó-keelőeknek, különösen a mostanihoz hasonló sáros időben; de ha a járdákat tisztán nem tartjuk, ha a taligák, targonczák, lovak s más barmoktól meg nem óvjuk, a czélnak sem felelnek meg, a mellett idő előtt elromlanak. Ha jól emlékezünk, volt kiadva ez év elején egy erős rendelet, hogy minden házigazga faczölöpöket állítson háza elé a gyalogjárda megóvására; a határidő — talán május hava — nagyon régen elmúlt; tétetett e jelentés az illető helyre arról, hogy a kik nem követték e rendeletet, s ha nem követték, mily intézkedések vétettek irányokba fogantatban? Arról sem tudunk semmit, de azt látjuk s tapasztaljuk, hogy e rendeletet nagyon sok házigazda a régi jó szokás szerint agyon hallgatta, s con amore járnak az ily meg nem védett téglá járdákon nemcsak targonczával, de taligával s szekérral is; — ott nyargal végig rajtok a lovas katonaság, a pandur, a kocsi, ott vezet lovat végig a hetivásárra bejövő; oda rakja kiürült s talán eladó deszka ládát, hordóit némelyik kereskedő; oda nyújtóztatja végig ócska lán-

cait, vas abroncsait s egyéb lim-lomját a zsidbáros; ott áll meg a taligás, ha egyet-mást pakol fel vagy le a boltok előtt.

Sajnos, hogy ama rendeletet maga a város, s más testületek sem tartották meg; mindjárt Hatvan-utca elején ott van a főiskola háza, mely elől régen elpusztultak a faczölöpök, gyakran is látni ott, s a szomszédos ház előtt a gyalogjárda állani meg bér- és magánkocsikat; ott van a hatvan-utcai leányiskola, mely előtt a sok ideig híven őrt állott egyetlen faczölöpöt, pár hét előtt vették föl régi helyéről, s az óta a gyalogjárda mindinkább közeledik azon sorshoz, hogy az utcza nagy sártól féltő szekereknek rendes utjává váljék. — Ott vannak, — de ne említsünk ez uttal többet, mert elszámolásukkal betölthetnek ezen lap minden hasábját, — csak e tárggyal rokonságban azon hanyagságot vagyunk kénytelenek megjegyezni, mi a péterfiai kizöldült faburkolatnak felszedésénél történt. Körülbelöl van egy hónapja, hogy e faburkolatot 80—100 öl hosszúságban felszedették; ezt helyeseljük, mert azon már nem járhatott szekér, s debuisset pridem; — de egyáltalában nem helyeselhetők, hogy a felszedett fatömböket ott hagyták szép csoportokban felhalmozva, hogy vigyen belőle kinek mennyi tetszik. Megengedjük, mert nem jártunk utána, hogy a felszedett burkolatfákat megkísérlelhették eladni, s nem akadt vevője, mi ily faszükség és drágaság idejében alig képzelhető; de ha így lenne is, nagy hiba addig felszedetni, míg biztos vevő nem akad; — sőt talán legezészerűbb lenne az ócska burkolatoknak oly módoni eladása, hogy a vevő tartoznék azokat meghatározott idő alatt felszedetni és elhordatni. — Egy hét előtt még ott voltak a burkolat facsomók, s ha azóta netalán elvitették, épen három egész hétig álltak ottan, kitétetve a pusztulásnak.

Nem ártana az illetőknek egy kissé gondosabban széttekinteni a város minden részén, a járás-kelést biztosabbá tenni, a kiadott s házunkint meghirdetett rendeleteknek kellő fogantat is szerezni. Beküldetett.

— **Telegdi Lajos** gazdag könyvkereskedése és a városháztér kinézése is sokat fog nyerni a nevezett boltra nézve munkálattal levő küldiszítések által. A jó borkak ugyan nem kell czégér, s e példabeszéd e könyvkereskedés üzleténél is valónak bizonyult ugyan; azonban tagadhatlan, hogy az izlésnek is megvannak saját igényei; és belsőleg gazdag boltba, ha azt külsőn is ajánlja, öromestebb tér be a vásárló; tehát a diszítés kifizeti magát; mit is a szobán levő jóhitelű könyvkereskedésre nézve szívesen óhajtunk.

— **A mai heti vásár** alkalmából fölemlítjük, hogy a főpiacz ezen kényelmetlen helyzete mind az eladóknak, mind a vevőknek nagy alkalmatlanságára szolgál; s általában az üzleti érdekeknek is kárára van; sőt, ha ez így tart folytonosan, még a vásári átkeelési várn is csökkenni fog, mivel a vidékiek inkább oly helyekre mennek eladni czikkeiket, a hol ily kényelmetlenségnek nincsenek kitéve. Nem tudjuk, bekövetkezik-e mostanában, hogy a vásár a piaczról eltéteik — a mit mi, mellesleg mondva, nem helyeselnénk — de akár bekövetkezik, akár nem: a nyári por, és az őszi, tavaszi s téli sár kiküszöbölése tekintetéből, igen sürgős szükségnek látjuk az egész főpiacz kiköveztetését; mire az előkészületeket már a jövő évi költségvetés készítésénél meg kellene tenni.

— **Városi közgyűlés** tartatik folyó hó 9-ken d. e. 9 órakor.

— **A világosság terjed.** Nem a tudományt értjük itt, bár abból is több el kelne városunkban, hanem a világosságot, in natura, légszeszaláng képében, a menyiben a rendőri hivatal intézkedett több új gázlámpa felállítására nézve Igy a csizmadiaszin bejárata felibe, valamint a színházhoz a nyár folytán ragasztatott új épületre jönnek legközelebb gáz lámpák, s azon csodálatberek, melyek eddig a színház előtt csak csifraságnál szolgáltak, legközelebb átadatnak rendelkezésüknek, mert azok meg gyujtható állapotba tétele is hatóságilag elrendeltetett. Igen helyeseljük, hogy valahára e tekintetben is lett sükere többszörös felszólalásunknak. — Hát a színház udvarának hiányzó kapuihoz, melyek bezáratása által sok kárnak elejét lehetne venni, mikor lesz már szerenesénk? Kérjük e tekintetben is az illető hatósági közeget a sürgős intézkedéseknek, a város köztvagyonára érdekeiből való megtételére.

== **Gróf Sándor**, mint a napokban említettük, jó hírnevű órást üzemeltet egészen ujonnan rendeztette, s most e rendezés bevégeztetvén, volt alkalmuk az üzlet megtekintése által meggyőződni a felől, hogy az mind a csinos berendezés mind a különböző legkifűnőbb gyárakból kikerült órák gazdag raktára, s azok árának jutányossága tekintetében, kiállja a versenyt bármely fővárosi üzlettel — Megemlítjük itt, hogy zsebórák 7 ftról kezdve 280 ftrig s falóórák 1 ftr. 50 krtól kezdve 120 ftrig kaphatók itt.

== **Talált karperecz**. A színházban f. hó 6-kán este a támlásszek közt az előadás után egy ezüst kívül fekete zománcoz karperecz találtatott, s azt az illető tulajdonos, tulajdonjogát igazolva a kapitányi hivatalnál veheti.

== **Hullataltatás**. A rendőri hivatalnál f. hó 7-kén jelentés tétetett, hogy a Parlagon a Somogyi Károly kukuricza földén levő a csész ház közelében hulla hever; a rendőri hivatal erre tüstént intézkedett a hulla felkereséséről és hazaszállításáról, s Pállay Miklós városi orvosost, és Scheitl városi biztost kiküldötte, kik is a csészkhöz közelében a hullát a rothadás igen előrehaladt fokán feltalálták. A hullán az ebek főleg annak egyik karján nagy pusztítást vittek véghez, a ruha pedig le volt róla égvé. Valószínű, hogy itt állapottban átfázva a lakatlan csész konyhóba ment be és tüzet rakva elaludt, s a ruha rajta meggyulván összeégett, s még képes volt elvándorolni oda hol megtaláltatott. A hulla nagy ügyvel bajjal szekérre rakatott, a kórházba elszállítottat, s onnan eltakarítottat.

== **A kereskedelmi ifjak** által rendezett zártkörű táncestélyek másodikika, folyó hó 12-én pénteken este fog a Fehérlő nagy teremben megtartatni, remélhetőleg a meghívott hölgyek nagyobb részvétele mellett.

== **Huber N. Ida**, kedvelt coloratura énekesnőnk mintléte a legaggasztóbb, a mennyiben halálát minden órán várják, s az orvosoknak semmi reménye a kedves énekesnő és derék házino élete megmaradásához, bár mielőbb betegsége jobbra fordultáról tudósíthatnánk.

== **A sorkatonaság** ezentúl nem fog a rend fenntartására kívánt karhatalommal közbenlépéseknél használtatni; egy rendelet szerint ilyes szolgálata mindenütt a honvédség fog alkalmaztatni. Ohajtuk, hogy ugy legyen, de alig hiszszük.

== **A honvédek legközelebb megérkeznek**. A mint é. tesültünk a Debreczenben állomásozó honvédség legközelebb megérkezik városunkba, és pedig a honvéd gyalog zászlóalj f. hó 12-kén, a lovaság pedig 15 kén. A tisztek közül már néhány megérkezett, többek közt Lesecsinsky Lajos és Gasparik főhadnagyok. A zászlóalj megérkezéskor városunkból mindazok befognak hivatalni, kik a honvédséghez soroztattak be, s a begyakorlás kezdetét veendő.

== **Derék főkapitányunk Simonffy Imre**, kinek sokoldalú képzettségét, ügybuzgalmát oly igen gyakran van szerencsénk tapasztalni, legújában ismét egy oly munkálattal bizonysítandja be, hogy mily lelkiismeretesen fogja fel feladatát, mely közszükség és igen érzhető hiányon fog segíteni. Ugyanis a mint értesültünk egy a Debreczen helyviszonyaihoz mért rendőrségi szervezésen dolgozik, s azt mielőbb a munka

elkészül, a tanácshoz nyújtja be, hogy az azt előleges tárgyalás után a közgyűlés elébe terjeszse. Mi kik ismerjük főkapitány ur e téren jeles tehettségét és buzgalmát, igen sok reményt kötünk a bár minélelőbb elkészülő munkálathoz, annyival is inkább, mert, mi türes tagadás, a rendőrség szervezése egész Magyarországon, ugy nálunk városunkban is igen sok kívánni valót hagy hátra.

== **Humbug — vagyis világbolondítás**. A humbugnek egyik eredeti példáját volt alkalmunk egy a napokban Frankfurtból, Born Leopold, állítólagos nagy kereskedőtől a kapitányi hivatalhoz intézett levélből kiolvasni, mely levélben a kapitányi hivatal felhívják, hogy legyen szives a nevezett kereskedő házzal a városunk és vidékünkbeli vagyonosabb polgárok, kereskedők, orvosok, földbirtokosok, ügyvédek, tanárok, gyárosok és hivatalnokok neveit közleni, miután a nevezett kereskedőháza az egész világon mindazokat, kik neki a jótanácsért megfizetnek, valami könnyűszerű keresetmódhoz akarja juttatni. A kereskedőháza minden 1000 cím után mi beküldetük 20 tallért ígér. Előbb azonban mutatónl kér 100 nevet ingyen. Hogy a kapitányi hivatal a világbolondító ajánlatára, még a kóstolólul kért 100 név megküldésével sem reflektált, azt hiszszük nem is szükséges mondanunk.

== **Farkas Balázs**, aliás Szabados Dániel roectius Szloboda Ferencz, kinek népboldogító szereplésére a múlt évek alatt a hírhedt pseudó Weselényi aliás Balla Gergely véd szárnai alatt még igen jól emlékezhetnek az olvasók, az ellene indított sikerkasztás és hamisítási kereset folytán, már jó ideje, hogy elítéltetett, azonban vádlott az ítéletet egész a hétszemélyes tábláig vitte, s az most leérkezett ítéletében a két évi börtönbüntetést, a befogatás napjától számítva, helyben is hagyta.

Színházi szemle.

* Hétfőn, nov. 8-án adatott: Házassági három parancs, vígj. 3 felv. Irta Szigligeti. A tegnapi előadás nem fizette ki magát, miután e darabát nem szaporítja a derék színmű író babérját, sőt inkább lehetőleg tisztítkálja szerző nevét; emélfogva tehát az igazgatóság nemcsak a közönségnek, de még Szigligetinek is előzeny szolgálattal tesz, ha fércelt vigjátékait nem szelözteti, hanem könyvtár polczain engedje át az enyészett szákumnyának.

E vigjátékban nincs semmi új; bonyolatai ismeretesek, dialógjai szellem nélküli szószaporítások, a kifejlődés erőszakkal összetakolt záradék, mely nem azért kelt örömet a közönség előtt, hogy a szerencsés fordulat folytán kibékültek a házastársak, hanem, hogy — véget ért az előadás! — Egyűd, Temesvári jelentéktelen szerepeiket igyekezettel játszották, Balázs Ilka nem különben Kómüvesné csinos fiatal menyecske volt. Zöldiné és Hegedüs L. szintén megemlítendő. Közönség közép számmal.

Országgyűlési értesítő.

Országgyűlés nov. 8.

== Elnök: Somsich; a ministeri padokon: Rajner, Eötvös, Lónyai, Gorove. — Vukovics Zsebő és Ónossy szabadságidőt kérnek; megadatik. — Több képviselő

„Nem te voltál az, azt hiszem inkább én valék,“ felelé a fejedelem. „S talán a sors épen azért akarta, hogy akkori szavaid teljesebbé menjenek. Rothschild Mayer Anselm, azért jöttem hozzád, mert szükségem van rád!“

„Tudhatja fenséged, hogy szolgálati buzgalmamra mindenkor számolhat.“

„Tudom, hogy te derék, becsületes ember vagy, és azért bízom is benned. Tekints reám!“ folytatá a fejedelem, köpenyét szétbontva, „én mint paraszt vagyok átöltözve, s csak ezen állötönynek köszönhetem életemet. A francziák engem elűztek, városaimat elfoglalták, hivatalnokaim elkergették, s Napoleon, ki ismeri ellene és rablásai ellen való véghetetlen gyűlöletemet, kinyilatkozta, hogy törvényes és örökös fejedelmi székemet elvesztettem. Csáládóm szerencsésen elmenekült Dániába, de én nem menekülhettem mindjárt velök, mert nekem vagyonom megmentéséről kellett gondoskodnom, miután országomtól már megfosztottak. A biztos érték papirokat magammal viszem, de a készpénzt — hiszen te jól tudod, hogy tele pénzszekrényemnek én is örvendek, — a készpénzt nem vihetem magammal. Magam raktam be zsákokba az aranyakat, s azokra alól felül gabonát hintettem, s a zsákokat magam raktam fel egy paraszt szekérre, s azt magam ez állötönyben gyalogolva hajtottam el. A szekér itt áll az ajtó előtt. Mayer Anselm, akarod a pénzemet át venni és megőrizni?“

„Igen nagy örömmel, kegyelmes uram,“ felelé a bankár egyszerűen.

„Ugy hát rakjuk le a zsákokat, s hordjuk ide. Rendeld be embereidet, bizalmas komornyikom künt áll a kapu előtt.“

„De nem lenne e jobb, ha a zsákokat magam hordanám be?“

„Lehetetlen! Mert azok igen nehezek, három millió forintot tartalmaznak louisdorokban és rudakban. Tizenkét zsákba vannak berakva.“

„Három millió!“ kiáltá Mayer Anselm felsohajtván. „Az igen nehéz lesz, oly roppant összeget biztosan elrejtetni.“

„Oh, te elfogod azt rejtetni,“ mondá a fejedelem.

kérvényeket ad be, melyek a kérvényi bizottsághoz utasítottatnak.

Tóth Kálmán a következő törvényjavaslatot nyújtja be:

Törvényjavaslat a hírlapbélyeg eltörlesztéséről:

1. §. Az 1870-ik év január 1-től a hírlapok Magyarországon nem bélyegeztetnek meg.

2. §. Ezen törvény végrehajtásával a pénzügyminister bizatik meg. (Élénk helyeslés.)

A törvényjavaslat Tóth K. indítványára a pénzügyi bizottsághoz utasítottatik, kinyomatik és szétosztatik. Azután Térey Pál a központi bizottság előadója, az 1870-iki ujnevezésről szóló törvényjavaslat felől olvassa fel ezen bizottság véleményadását, melyben a törvényjavaslatnak némi irályi változtatásokkal való elfogadása ajánlottatik. Holnaputánra napirendre tűztetik ki.

Eötvös: felel Simonyi Ernőnek a Dalmáthionban történt felkelésre vonatkozó interpellációjára, mely interpellatióban azon kérdés intéztetik a kormányhoz, mi esoda felvilágosításokat adhat a felkelés, és annak okai felől, mi esoda intézkedések tétettek arranézve, hogy az alkotmányos szabadság Dalmátiában fenntartassék, s végre, igaz-e azon hír, hogy a külügyministerium lépéseket tett a török kormánytól a csapatoknak a török határokat átlépését illetőleg. Ezekre a következőkben felel. A mi az első kérdést illeti, a Dalmáthionban kitört fegyveres felkelés még ugyan elnyomva nincs, de az igen csekély terjedelemlre van szorítva, s a felkelés eredeti fészkektől nem igen terjedt tovább, s mindazon intézkedések, melyek a bajnak localizálására szükségesek, meg tétettek, valamint arról is intézkedve van, hogy Dalmátia békés polgári alkotmányos élete ne zavartassék, s azok alkotmányos jogai a felkelés elnyomásával biztosítva legyenek.

A mi a felkelés okait illeti, e tekintetben a kormány csak annyit közölhet a házzal, hogy a fegyveres felkelés az általános védkötelezettségi törvény keresetül vitele elleni ellenszegülés alkalmából tört ki, s jelenleg a felkelésnek más okát constatirozni nem lehet. Mindenesetre áll az, hogy ezen körülmény most ürügyül szolgál, hogy vannak e más okok, melyek a felkelésre alkalmat szolgáltatottak, az majd csak akkor fog világosan kitűnni, ha a felkelés elnyomatván, a szükséges vizsgálatok megtétethetnek.

A harmadik kérdésre vonatkozólag, azon felvilágosítással szolgálhatok, hogy a Dalmátiában kitört forradalom sehol nem nyert oly alakot, hogy a közös külügyminisztert azon lépés megtételére, hogy a török kormány az osztrák haderőknek a törökföldre való léphetést megengedje, — kényszerítette volna, s miután tudjuk, hogy a kormány a maga érdekében mindent elkövet, a mit a szomszéd állam biztonsága tekintetéből tennie kell, ezen lépésre talán épen nem is leend szükséges.

Simonyi Ernő: Engedje meg a tisztelt ház, hogy a miniszter feleletére néhány megjegyzést tegyek. Azt hogy Dalmátiában a béke még nincs helyreállítva, igen sajnáljuk, s miután az a körülményeken mult, tehát várunk kell. A felkelés okaira vonatkozó felvilágosítást illetőleg a jegyzem meg, hogy azt bár nem hivatalosan uton, de a lapok után már ily módon fejtegetve hallottuk; azonban azt még sem tudjuk, ha vajon a felkelés a védelmi törvény hibás felfogása vagy a kormány köze-

„Siess Rothschild, rakasd le a zsákokat, hogy pénzemet birtokodban tudjam. Aztán nekem is sietnem kell!“

Egy órával később a 12 zsák levolt rakva, s a roppant halmaz arany, pénz és rud Mayer Anselm szobájában állott.

A fejedelem buslakodó pillantást vetett azokra, mint egy szerelmes ki kedvesétől vesz bucsut.

„Rothschild Mayer Anselm,“ mondá ő, „azt bízom rád, a mi a világon legdrágább, legfontosabb, legszükségesebb, pénzemet. En most egy szegény menekő ember vagyok. Te megfogsz engem őrizni attól, hogy koldus botra jussak. Akarod ezt Anselm?“

Rothschild Mayer Anselm mindkét kezét reá tette a pénz zsákra, s mintegy átszellemülve mondá: „Esküszöm önnek a szentek szentére, az egy igaz Jehovára, s mindenre a mi a szent égben és a földön, esküszöm önnek, hesseni Vilmos választófejedelem, hogy pénzt megfogom őrizni és védelmezni; sőt ha kell életemet is feláldozom azért. Esküszöm, hogy az egész dolgot az egész világ előtt titokban tartom!“

„Tudom, hogy esküdet megtartod Mayer Anselm,“ mondá a választó fejedelem komolyan, s kezét nyújtá a bankárnak. „És most élj boldogul Rothschild, nekem mennem kell, imádkozzál értem, hogy szerencsésen megmeneküljek üldözőim elől, s menhelyre találjak. mig a bosszu órája ütmi fog, azon óra, a melyben Németország népei és fejedelmei elégtételt veendenek a gyalázatért és megaláztatásért, melyben most részesítettetek.“

A mint a választó fejedelem eltávozott, Mayer Anselm bezárta szobája ajtaját, s ha most Baruch atyus élt volna még, s ott szemben a kis házban lakik, igen csudálkozott volna, hogy vejenek szobájában ez éjjel világot lát, s annak únyéka el el szaladt a függönyökön, s majd a földszinten, majd az emeleten volt látható, majd a pince ablakban tünt az fel, s hogy ez az egész éjen át el eltűnt és ismétlődött. De Baruch atyus már régen elköltözött atyáihoz, s csupán a bankár szolgálja csudálkozott másnap reggel, a mint urának ruháit földdel és porral bemoeskolva találta, s azokon mézének és kőragasztóknak nyomait fedezte fel.

Mayer Anselm senkihez nem szóllott semmit, a menekő fejedelem látogatása felől, mert megígérte

T Á R C Z A.

Születés és vagyon.

Mühlbach Louisa beszélve.

(Folytatás.)

„Egyedül és gyalog, mint menekülő,“ felelé az idegen, fejét bágyadtan a szék támlányára hajtva le. „Éhezem, fáradt vagyok, mert eg-z nap gyalogoltam. Adass valamit emnem, Mayer Anselm.“

Mayer Anselm nem felelt semmit, hanem kirohant a szobából, előhívatta nejét, aztán valamit sugott tulébe s mindketten szorgosan kezdtek foglalkozni a konyhában és pinczében. Mayer Anselm, mintha az idegen urnak szolgálja lett volna, maga hordta a tányérokat, ételeket és palaczkokat be a belső szobába, megterítette az asztalt, mialatt az idegen ur csukott szemmel, félszenderben ült a sötétes szobában.

„Kegyelmes uram, ha magasságnak ugy tetszik, tálalva van,“ mondá Mayer Anselm barátságos mosollyal, s az asztal elébe tolt a vendégnek.

Ez gyorsan felhajtott egy pohár bort, s néhány falatot evett. Mayer Anselm szemközt állott vele, s elmélyedve, gondolatlajesen tekintett annak halvány arczára. Ekkor az idegen hirtelen felemelte hozzá tekintetét, s a két férfi szemei találkoztak.

„Mayer Anselm,“ mondá a fejedelem, „én most épen a régelmult időről gondolkoztam.“

„En is, kegyelmes fejedelem,“ felelé Mayer Anselm szeliden.

„Épen arra gondoltam, hogy mint fiuk mikint találkoztunk először. Most ötvenhárom éve annak, és mégis mintha magam előtt látnálak egész világosan a mint állottál, okos, daczos arczóddal, a mi engem a dolyfős herczégit, rettenetesen beszantott. Mintha még most is hallanám hangodat, a mint bucsuzáskor mondád: „En Rothschild Mayer Anselm vagyok s édes anyámmal a zsidóvárosban Frankfurtban szekelek. Ha szüksége lesz rám, jöjjon hozzám!“

„Nemde szemtelen egy ficzko voltam akkor,“ mondá a bankár nevetve.

gek t
mit s
kozta
vélen
jódi
nak v
hajtá
törtér
tudon
meret
korm
minde
mal á
sitáso
gárias
által
sére s

Dalmá
állapo
török
felelet
meg, s
azokra
megva
zések

A
madsz
tik, s á

riumna
Kinyor
tetik á

I
intézet
bankok
dítvány
szóllan
az Jóká
használ
Leg
a bankk
kellert
midőn
érintkez
gadnatn
kérdés
ha a bar
lyozva l
bankot
tekintet
nak az i

Az
különbö
által leg
pénzügy
volt szal
kellert e

M
jog visz
kódése
erre von

neki, hog
De mégis
furtban,
megállam
azt, hogy
házbá, s
tokteljes
hezek vo
gabona v

Es
a igazság
elterjedt
sen elme
Mayer An
terjedett
Hanau fe
ditsák, s
ből lett
nagyherce
volt elfog
ösödöktől
„Van-e i
Dalberg
előtt, hog
megtörhe
császár l
ugyan me
séget eskü
nagyhercz

De
tott volna
székváros
tól venni
német szá
mogy így k
mas volt,
kellertett.

A fr
oszlopokba
most, mint
hódolt.

Meg
parancsoló

gek tulszigoru eljárása folytán tört-e ki. Miután e felől mit sem tudok, nem érzem jogosítva magamat kinyilatkoztatni, hogy a két említett lehetőség közül, melyiket vélem a valódi oknak, de bár melyik lett légyen is valódi ok, mindenesetre kötelessége lett volna a kormánynak vagy a népet felvilágosítani, vagy a törvény végrehajtásában kevesebb szigorral járni el. — Hogy ez meg történt volna, erről sem hivatalosan sem a lapok útján tudomásom nincs. Miután tehát a felkelés okait nem ismerem, nem akarom sem a felkelőket gyaláznai, sem a kormánynak a bekövetkezett hibákért felelőssé tenni, mindenesetre remélem, hogy ha a rend fegyver hatalommal állítatik helyre, a kormány a csapatoknak oly utasításokkal ellátott parancsokat adand, amint azt a polgáriasság törvényei megkívánják, nehogy a háború által több kár okoztassék mint a mennyi a cél elérésére szükséges.

Azt is remélem, hogy a felkelés legyőzése után Dalmáciában az alkotmányos szabadság nem fog ostromállapot kihirdetése által károsíttatni. A mi végre a török kormánynál tett lépések iránti kérdésemre adott feleletet illeti, hogy ezen lépések még nem tétettek meg, sem megtétetni, valószínűleg szükség nem lévén azokra, nem fognak, ezen felvilágosítással tökéletesen megvagyok elégedve, s erre továbbra semmi megjegyzésem nincs. (Tetszés).

A ház erre a minster feleletét tudomásul veszi. A testi büntetés eltörléséről szóló törvény harmadszor olvastatik a ház által véglegesen elfogadtatik, s át küldetik a felsőházhoz.

Lónyai a kereskedelmi és földmívelési minsteriumnak 1870-ik évre szóló költségvetését terjeszti be. Kinyomatni rendeltetik, s a pénzügyi bizottághoz tétetik át.

Lónyai pénzügyminister a bankkérdésben hozzá intézett interpellációra ad feleletet: Nem akarja a jegybankok kérdését részletesen tárgyalni, mert ez az indítványozott enquete bizottság dolga lesz; de mégis szólni kell erről, mert ezen kérdést az ellenzék, mint az Jókai M. interpellációjából kitűnik fegyverül akarja használni a kormány ellen.

Legelsőben is a kormány állását kell megvilágosítani a bankkérdésben. Volt idő midőn ezen kérdést meg kellett és meglehetett volna oldani, és ez akkor volt, a midőn a két parlament egymással küldöttségek által érintkezett. De akkor javaslatait nem volt képes elfogadtatni. — Miután ezen idő pont elmulasztott, ezen kérdés megoldását csak akkor hiszi most már lehetőnek, ha a bankszabadság lejár, vagy a valuta kérdés szabályozva lesz, addig aligha lehet egyebet tenni, mint a bankot a magyar ipar és kereskedelem minél lehetőbb tekintetbevételére indítani, fenntartani a törvényhozásnak az intézkedés szabadságát.

Azután át megy a pénzügyminister a bankkérdés különböző álláspontjaira. E kérdés a két minsterium által legelsőben 1867 mártiusban tárgyalatott, s a pénzügy dualisticus rendezésénél a gordiusi csomót nem volt szabad erőszakosan ketté vágni, hanem kimélylyel kellett ezt felbontani igyekezni.

Meg is egyezett a két minsterium abban, hogy a jog viszonyok végleges rendezését a nemzeti bank működése elébe nem fog zavaró akadály gördíttetni, s az erre vonatkozó kérdésekben a két minsterium meg-

egyezés szerint jár el, s nem fog elébe kapni a törvényhozás végleges intézkedéseinek. Ez az 1867-iki átmeneti évre határozatott.

Az 1868. elején létrejött alkotmányos osztrák minsterium tüstént tárgyalta a bank kérdést, s közölte a bank alapszabályok czélba vett módosítását a magyar kormánynak, s a bank nevében azt kiránta, hogy: 1. Ismertessék el a bank szabadalma Magyarországra nézve. 2. Vegyen részt Magyarország a bankszabadságban, s addig is: 3. Ezen adósságnak 4% kamatai fizetésében Magyarország is vegyen részt. A kormány azt felelte, hogy a szabadság Magyarországra nézve kötelező erővel nem bír, azonban a bankjegyek a magyar állam-pénztáraknál elfognak fogadtatni, ha a bank hatáskörét Magyarországra nézve, egy a mint azt az ország ipara és kereskedelmi érdekei megkívánják, a lombard üzletekre nézve is kellőleg bővíteni forja, s ott a hol kell fiók-intézeteket állít fel. A bank-alapszabályokat illetőleg nem lévén a m. kormány illetékes, azok tárgyalásába nem is bocsátkozott.

A nemzeti bank töle kitelhetőleg igyekezett a kormányt e kívánalmának megfelelni s a fiók intézetek dotatiója mindenütt feljebb emeltetett, úgy hogy a leszámitolási hitel azóta megnégyszereződött, úgy hogy ma a magyarországi fiók intézetei a nemzeti banknak 34 millióval vannak dotálva.

Aztán áttér szónok a pénzüválságra, s azt mondja, hogy Jókai ugyan pártsemponthól ezen kérdés feszegése, által helyesen cselekedett, de azzal ugyan Magyarország hitelének semmi szolgálatot nem tett. Ha Jókai tanulmányozta volna ezen kérdést, három dolog felől jött volna tisztába:

1. Hogy pénzüválságok csak ott jönnek elő, hol a nép az ipar és kereskedelem terén már meglehetősen előmeneteleket tett.

2. Az ily okokból előállott pénzüválságok után ugyan kevés időre pangás szokott beállani, de rövid időn ismét virágzásnak indul az ipar és kereskedelem. Végül:

3-szor. Az ily válságokat a jegybankok még fokozzák, és csak akkor, ha azok természetes okokból megszűnnek, enyhíthik. Angolországban a bank a kamatlábat egy válság alkalmából 3%-ról 10%-ra emelte fel, s ezáltal még rosszabbította a helyzetet.

Bebizonyítja a továbbá szónok, hogy Bécs, melynek önálló jegy-bankja van, hasonló pénzüválságoknak van alá vetve, hogy Pesten a jöhíteli vállalatok a legrendesebb kamatlább mellett kapnak pézt. Így a Malom-váltókra a péz 5% számítottatik le. De még a váltó leszámitolási osztályainál a nemzeti bank magyarországi fiókjainak most is 4 millió forint hever használatlanul. Jókai számadatait hibásnak állítja, s kérdést intéz Jókaihoz, hogy minő valutával ohajtja Jókai a magyar jegybank által a bankjegyeket beváltatni?

Aztán lefesti a kereskedelem felvirágzását, s az ettől elmaradhatlan szédelés előállítását.

E folytán az első megrázkodás a mult nyáron következett be, s a bank kénytelen lett a kamatlábat felebb emelni.

A természetos volt, a külföldről terményekért pénz nem jött be, s így a válság mindjárt kész volt. Végül a dolgok mikint leendő alakulására tér át

a pénzügyminister. A bekövetkezett bukások száma viszonylagosan nem nagy az első czégek közül egy sem bukott meg, s azon ezer meg ezer munkás, kik felett Jókai sirtalmaskodik, mind lelnék munkát. Egyáltalában a válság a munkás, a földbirtokos és az iparos osztályt nem érintette. A töke nemsoká lesz eldugva, mert annak előbb utóbb kamatozni kell. Egyes talán rosszul vezetett vállalatok más kezekbe mennek át, de fenfognak állani, s mindenki igyekezni fog visszatérni, okulva a jelen helyzeten a munkához és takarékosághoz. „Ovakodjunk“ végzi L. „aryagi fejlődésünk természetes következményeiből politikai tökéletet csinálni s ez alkalmából oly kérdéseket hozni felszínre, a melyek megoldása most egyszerre sokkal nagyobb bajokat, sőt egész osztályok végromlását vonhatná maga után.“

— Irányi Dániel nem vár a pénzügyminister határozati javaslatában indítványozott szakképzettségtől gyökeres orvoslást, s azért a maga határozati javaslatát ajánlja, mint a mely a bizottságnak semmi korlátot nem szab.

Zsedényi Ede azt vitatja, hogy az állam nem segíthet a romlásnak indult vállalatokon.

Pártolja a pénzügyminister határozati javaslatát. Fél attól, hogy a kormány az adott segélyt később visszavonván, még nagyobb bajt idézhet elő, s ezért ajánlotta az önálló magyar jegybankot. A pénzügyminister határozati javaslatát fogadja el inkább, mint az Irányiét, mert a pénzügyminister említ oly tárgyakat, melyeket Irányi mellőz, de a melyek iránt egyszer már tisztába kell jönni, s a pénzügyminister a jegybank-törvényt is említi.

Médnyánszky Sándor egy újabb indítványval lép fel, s azt irásban is benyújtja. A kormány ugyanis felhatalmaztatnák 50 millió frt értékű kincstári utalványok kibocsátására.

Az elnök, az idő 2 óra felé járván, a tanácskozás folytatását a holnapra ülésre tűz ki, s az osztályokat délutánra összehívja, mi ellen G h y c z y Kálmán tiltakozik. A török nincs még a nyakunkon, mondá, s az elhamarkodás, melynek csak sajnos következményei lehetnek nincs indokolva. Az osztályok az nap, melyen már különben is hosszú ülésel fárastattak a képviselők, ne tanácskozzanak. — E felszólalás folytán az elnök vissza is vonta az összehívást, s az osztályok a jövő napokban fognak tanácskozni, midőn különben sem fognak ülések tartatni.

Fővárosi értesítő.

*. B u d á n a favágók hiánya igen sok kellemetlenséget okoz; még a legmagasabb árak mellett is nehéz munkásokat kapni. E szükségén segítőnek néhány tőkepénzes, gőzfavágó gép felállításán munkálkodik.

— Nagyvárosias. Vasárnap éjjel az őrárat 113 kóbor egyént fogott el, kiket részben a főkapitányságnak, részben a közkórháznak adott át ápolás végett. Tegnap reggel a stacio-utczai 4. sz. ház előtt egy kis, körülbelül 6 hetes leánykát találtak. Az Oetl-féle vasöntöde mellett ma reggel egy emberi hullára akadtak.

nyulunk ahhoz, mi az öné; csak azt adja ki, a mi nem tulajdona.“

„En semmit nem tudok a milliók felől,“ ismétlé Mayer Anselm.

„Intem önt!“ kiáltá a tiszt hevesen. „Láthatja, hogy háza megvan szállva, fegyveres katonák állanak ajtaja előtt. Nekünk szigorú rendeletünk van, hogy, ha ön jó szántából nem enged, a legszigorubb rendszabályokhoz nyuljunk. Azt sem titkolhatom ön előtt, hogy életet teszi kockára, ha vonakodása mellett megmarad.“

„Férjem el van veszte, megfogják őt ölni! suttogó magában Gudula, s önkénytelenül térdre ereszkedett, s összekulesolt kezeit felemelte az égre.“

„Önök elvehetik életemet,“ mondá Mayer Anselm nyugodtan, „de nem kényszeríthetnek arra, hogy azt, a mit nem tudok, megmondjam.“

A tiszt néhány katonát beintett a szobába. „Foglaljatok el minden ajtót,“ parancsolá nekik, „mottozzatok meg minden zugot, a padlástól kezdve, le a pinczéig senkit se bocsássatok ki a házból, ha valahol ellentállásra találtok, használjátok fegyveriteket. Menjetek. A legszigorubb motozást tesztem kötelességtekké.“

S mintegy ütenyszerűleg hangzottak a katonák távozó léptei, kik a ház minden részébe eloszlottak. Mayer Anselm halvány, elhatározott arccal állott a szoba közepén, s figyelmesen halgatá azon zajt, mit a katonák a kereséssel és kutatással okoztak. Gudula még mindig térdelt és imádkozott.

„Uram!“ mondá a tiszt, „ismétem önnek, hogy parancsunk van a legvégsőbb eszközökhöz nyulni. Ha ön a kívánt milliókat ki nem adja, kényszerítve leendek önt, mint felségsértőt és lázadót föbe lövetni.“

Gudula az irtózat kiáltásával ugrott fel, férjéhez sietett, átölelte azt karjaival, s erősen keblére, szivőro szoritotta.

„Mayer Anselm,“ mondá, „légy könyörületes irántam és gyermekeid iránt! Neked nem szabad meghalnod, neked meg kell magadat a mi számunkra tartanod. Engedj az erőszaknak! Ne add oda életedet a nyomorult aranyért! Oh istenem, istenem, ők megölik férjemet“

(Folyt. köv.)

neki, hogy titkát megörzi, s meg is tartotta ígérését. De mégis csakhamar hire terjedt annak egész Frankfurtban, mert a szomszédok látták a paraszt szekeret megállani Mayer Anselm háza előtt, s megbámulták azt, hogy mily erőfeszítéssel cipelték a zsákokat be a házba, s azon emberek, kik a zsákokat behordták, titokteljes arcczal beszélték el, hogy mily roppant nehézek voltak azok, s hogy azokban bizonyosan nem gabona volt.

Es addig pletykáltak és okoskodtak, míg végre a igazságnak meglehetősen nyomára jöttek, s mindenütt elterjedt azon hir, hogy a választó fejedelem szerencsésen elmenekült, s millióit udvari ügynökének Rotschild Mayer Anselmnek adta át megörzés végett. Es ezen hir terjedett szájról szájra, s eljutott a francziákhoz is, kik Hanauf felől nyomultak előre, hogy Frankfurtot meghódítsák, s az ősi birodalmi várost egy Napoleon kegyelméből lett nagy herczeg székhelyévé tegyék. Es az, ki a nagyherczegi koronát a franczia bitörő kezéből kész volt elfogadni, német volt. A császár koronázásánál már ősidóktól fogva kiáltani szokta a birodalmi hírnök: „Van-e itt valaki a Dalberg családból?“ s akkor egy Dalberg előjött, s meghajította térdét a német császár előtt, hogy attól lovagá ütessék, s annak kezébe a megtörhetlen hűség esküjét letegyék. De most a franczia császár hivatta elő a Dalberget, s egy Dalberg csakugyan meghajította térdét a franczia császár előtt, s hűséget esküdött neki, s kihagyta magát általa frankfurti nagyherczeggé nevezni.

De mielőtt az újdonsült nagyherczeg bevonulhatott volna székvárosába, előbb megkelleltet rabolni e székvárost ősi szabadalmaitól és jogaitól, el kellett atól venni alkotmányát, s megkellelt szünni annak, mint német szabad birodalmi városnak. Napoleon mondotta, hogy így kell lenni, s a mit ő mondott az akkor hatalmas volt, mint az isteni szó, s annak engedelmeskedni kellett.

A francziák Hanauból és Kaszszelből nagy hadoszlopokban nyomultak előre, s mit tehetett Frankfurt most, mint engedett a tulnyomó hatalomnak, s meghódított.

Meghódított, és a francziák lettek a város urai és parancsolói, a jó frankfurti polgárok, kik még reggel

egy keltek fel, mint szabad német férfiak, este a Napoleon kegyelméből lett frankfurti nagyherczeg alattvalóira átváltoztatva látták magokat:

Ugyanezen nap délutánján egy csapat franczia katonaszaladt be a frankfurti zsidóváros kapuján. A csapat vezető tiszt megkérdezte az utcán bánuló gyermekektől, kik csodálkozva nézték a kapuk elől, hogy oly előkelő és fényes katonák látogatják meg a piszkos zsidóvárost, hogy tudják-e hol lakik Rotschild Mayer Anselm, a hesseni választó fejedelem ügynöke.

Tudták azt mind, a bánuló gyermekek, s szolgálatkészen rohantak előre, hogy a franczia katonáknak megmutassák az utat Rotschild Mayer Anselm házába. Mayer Anselm nyugodtan ült dolgozó szobájában, s könyveinek heti zárszámadását készítette el, a mint az ajtó hirtelen feltarult, s azon Gudula halványan és aggodalom teljesen rohant be.

„Mayer Anselm, a franczia katonák betörték a házba, az utcát és udvart körülvették, s a tornácban és lépcsőkön állanak! El vagyunk veszte! Bizonyosan megtudták, hogy a választó fejedelem nálad volna és —“

„Hallgass Gudula,“ szakítá őt férje felbe, nyugodtan, „nem látod, hogy nem vagyunk egyedül.“

Es valóban már belépett néhány franczia katonas a szobába, s a nyitott ajtó előtt pedig fegyveres katonák állottak.

Mayer Anselm nyugodtan lépett a tiszt elébe s kérdezte, hogy mit óhajtanak.

„Mi megvagyunk bizva öntől azon milliók kiadását követelni, melyeket a volt hesseni választó fejedelem öné bizott,“ mondá az első tiszt.

„En nem kaptam azon milliókat a hesseni választó fejedelemtől,“ felelé a bankár nyugodtan.

A tiszt mosolygott. „Ön vonakodik azon összeget kiadni? Napoleon császár megparancsolta, hogy azok a frankfurti nagy herczegnek adassanak át. Nekünk szigorú rendeletünk van öntől az összeget átvenni.“

„En semmit nem tudok azok felől,“ kiáltá Mayer Anselm. „A hesseni választó fejedelem semmit sem bizott örízetemre.“

„Mi határozottan tudjuk, hogy a hesseni választó fejedelem a milliókat önnek adta át, hiában is tagadja azt. Önnek tulajdonát kimélni fogjuk, semmihez nem

Belföld.

*** Hódmezővásárhelyen ritka természeti tüneményt láttak f. hó 5-én d. u. 4 óra tájban: sötét felegekkel borult el az ég, s csaknem teljes alkonyi sötétség lőn; majd vakító villám cikázott át az ég boltozatán, s roppant dörgés között az agost. hitv. egyház udvarára csapott le a villám, agyén sulytván egy ott dolgozó udvarost. — több mint óránegyedig ezután szakadatlanul dörgött az ég, jéggel vegyes zápor omolván, a jégdarabok közt tengeriszemnyi nagyságúak is voltak. — Ugyanakkor történt ez, midőn városunkban este 7—8 óra közt nagy meteor futás látszott.

*** Kolozsvár nagy megtiszteltetéssel fogadta József főherceget, vasárnap d. u. 5 óra körül érkezett meg, a városi hatóság elébe ment a Rákóczy-emlékig, mely K. Monostor és Sz. Fenes közt van; zenével kísérték a városba, díszmenet is rendezteték. Este fáklátszane volt, melyen két dalárda is közreműködött; hétfőn tartá szemléjét a honvédség felett, s csak ezután fogadta a tisztelőket; este színházi díszelőadás tartatott. A főherceg ma indult K. Fehérvárra.

*** Debreczeniesen: — mondja egy vidéki lap, mely arról emlékezik meg, hogy a bécsi orvosegyetemen a rigorosumokat ideiglenesen megszüntették, mivel a tanulók Karsten tanárt közelebb debreczeniesen: kibőgték. Téved a t. újdondász ur, mert Debreczenben azt nem szokták cselekedni.

*** Vinga-ra már megérkezett a honvéd század. Ugyanott november 20-kán az aradi vértanúk emlékére oszlopa felállításának alapítóje növelésére zártkörű táncvigalom rendeztetik.

*** Marosvásárhelyről Horváth Gáspár az ottani corvina codexnek egy lapját photographirozva meg küldé az akademia számára.

*** Szász Domokos, kolozsvári ev. ref. pap elkészíté az ev. ref. consistorium által reá bízott Czelder-ügyet. Terjedelmesen ír róla, s azt bizonyítja be, hogy Czelder külön romániai magyar püspökséget akar felállítani, mely mind a magyarországi, mind az erdélyi püspökségtől független lett volna.

*** Miskolcson „borsod-miskolczi hitelbank” ezim alatt hitelintézet alakult; az alakuló köz-

gyülés f. hó 1-én tartatott. A bank üzletét a jövő évi január 1-én fogja megkezdeni.

*** Egy tót napszámosszony Budánál két gyermekével, kiket magához kötött, a Dunába ugrott, mivel szeretője elhagyta de megmenték őt, s még a két ártatlan kis gyermekét is életben vették ki a hullámok karjaiból.

*** Máramarosban rablók kezdenek garázdálkodni, két hét óta puskákkal, revolverekkel ellátott bujdosókat vettek ott észre. kik közül némelyek gummi-köpejt viselnek. Október 25-én vitték véghez az első rablást Tées környékén megtámadván egy szekert, egy nőre lőttek is, s azt halálosan megsebesítettek. Tétettek is rögtön intézkedések a gyilkosok elfogatására, s azon egyének, ki őket kére keríti: 200 ft. jutalom ígértetett.

*** A Bánságon már régidő óta, de kivált 1861-től a németiség nem kevés számmal, évről évre megkeresi a szomszéd magyar községek lakóit gyermekeik ideig enes kicserélése végett, mi rendszeren október hónapban szokott történni, itt hagyják aztán gyermekeiket addig, míg a nyelvet meglehetősen elsajátítják, aztán pedig a buzgó szülők ismét vagy horvát, vagy szerb községbe teszik át kedves magzatjaikat, úgy hogy ott sokan a németek közzül képesek 3—4féle nyelven is beszélni. Mi pedig örvendünk, ha gyermekeink csak nemetül is gagyognak valamit.

*** Magyarország történetét az is, hogy midőn Szigetről Kassára utasított levél, ez Galicziába Kassovba küldetett. Kassovban — természetesen — jobban tudták, hogy mely ismeretlen földön fekszik Kassa, mert a levél oda visszautasított.

Legujabb

— A többi apróhír közt, mi a dalmát csatatérről jött, egyik legérdekesebb azon szomorú tény, miszerint a felkelők Cosmács erőd vidékén, Budatól délre a nevezett erőd vezénylő tüzérfőhadnagyát — ki nehányad magával az erőd körül szemlét tartott — hirtelen megtámadván, agyonlőtték, társait pedig, kik közt egy vadászhadnagy is volt, megadásra kényszerítették; mi miatt most az erőd főtisztek nélkül van.

— Lemberg, nov. 8. A reichsrathi választások majdnem mind bevégezvék.

A nemzetiségi bizottság javasolni fogja, hogy Rutlenekkel kiegyezés a jövő ülészakig halasztassék. —

— Florenz, nov. 8. A király állapotának javulása folytonos; a himlő rendes lefolyását látszik felvenni. —

— Bécs, nov. 8. A „Wiener Abendpost” egy táviratot hoz Cairoból e hó 6-ról, mely szerint a nemzetközi gyűlés megnyitattott, hol 30 tag volt jelen Ausztria, Anglia, Franciaország, Észak-szlovénia és Svédhóbol.

Az elnökséget az alkirály fogadta el

Közigazgatás.

(E.) Debreczen, nov. 9. Hetivásárunk a legrosszabb utak daczára is, várakozáson felül népes volt; mindenféle élelmi cikket nagy mennyiséggel hoztak, elteltség legkevesebbet, amit hoztak csak középszerű kelendőség volt, a tengeri élelme alább szálltak, főleg a tengeri árak közlünkint: buza 7 ft 40—8 ft, kétszeres 6 ft 60—7 ft 20 kr, rozs 5 ft, árpa 5 ft 60 kr, zab 3 ft 40 kr, új tengeri 4 ft 40—70 kr, egy zsák esős 1 ft 60—70 kr, kenyéret sokat hoztak, mérsékelt áron kelt. Apró marha árak, egy pár kappan 1—4 ft 20 kr, pulyka 2 ft 40—3 ft, tojás 10 kr. Zöldség sok volt, főleg káposzta, 100—za 3—6 ft, zeller 100 1—1 ft 40 kr, 1 zsák krumpli 1 ft 20—60 kr, Apátiból néhány szekér alma hozatott, zsákja 3 ft 60—4 ft, egy putton szőlős 2 ft 80—3 ft, 1 véka paszuly 1 ft 40—60 kr. Nyers bőrt keveset hoztak, az sem kelt mind el, mivel az árak egyformán állnak a kész bőrrel, 1 pár tehénbőr 26—28 ft, helybeli székébőr 29—30 ft, a készbőr keresetlen.

Időjárásunk, komor, hideg, szeles, egész nap borús esőre mutat.

Bécsi tőzsde, nov. 9. Cs. arany 5—86, ezüst 122—60.

H I R D E T É S E K.

Árverési hirdmény.
Fábricsius Géza csótömegéhez tartozó eséplő- és órlógepek, melyek helyben a sz. Anna-utca végén levő katonai pékház területén vannak elhelyezve, nyilvános árverés útján f. évi **november 17-ik napján d. e. 9 órakor** a hely szinén el fogják adni, mielő is a veneti számdéközők ezennel értesítettnek.
 162. 1—3
 Kelt Debreczenben, nov. 6-án.
Káohn Vilór. tömeggondnok.

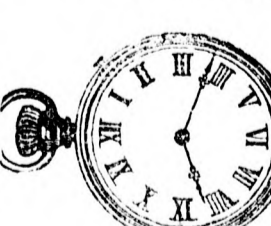
A, GRESHAM
 élet- és járadékbiztosító-társaság mindennemű **emberélet s járadék biztosításoknak, a legelőnyösebb feltételek alatt** el fogadására ajánlkozik. 161. 1—3
Debreczeni főügynökség: Gerébny és Hecanony.

Eladó kert és luczernásföld.
A hatvanutczai ujsorral áellenben a **Turás-kertben** a Kálmáneczky Gábor-féle luczernásföld, a mely 1 db. szőlő-, gyümölcsös-, luczernás- és kapálóföldből álló birtokrész; s rajta pajta is van: **örökárón eladó.** — Értékezhemi iránta Kulesár József tulajdonossal, kismes-terutczán 1171. sz. a. házánál. 160. 2—2

Elelmbiztosítási ajánlat.
 A „Patria” kölcsönös életbiztosító bank elfogad biztosításokat életre és halálesetre, gyermekeknek az összegnek bizonyos évek lefolyása utáni kifizetésére, nyugdíjakra, temetkezési költségekre stb. **100% nyere-mény osztalékkal.** 158. 2—5
Főügynök: Borsos Ferencz
 piacutca 1759. sz. alatt, ki is minden erre vonatkozó kérdések kódésekre egész készséggel szolgál felvilágosításokkal.

Hely-változtatás.
 Alkotmány van szerzése a n. e. közönséggel tudatni, hogy a nagyváradi utczán levő 2201. sz. a. saját háza örök áru-élelme, — lakását már sz. Mihály-naptól **nagyváradi-utca végén levő Horog-házba** helyezte át. **Vendéglőjét és söresarnokát,** melyben étel-ek, italok jóságáról s pontos kiszolgálásáról kezeskedik, a n. e. közönséggel pártfogására ajánlja, egyszer mind **reszelővágó** tanult mesteriségét tovább is folytatja.
Májor Agoston, reszelővágó s vendéglős.
 154. 5—7

ANTALFFY LAJOS
órás Debreczenben.
 (Bolja a városbaza piactérszén levő **„Török-ház”** ezimelű dő-hány, szivar- s helyeg-eladási helyiségével egybekötésben.)
 Van szerzesem a t. e. közönséggel figyelmébe ajánlani a legdusabban felszerelt **órákatármat,** a lehető legelőnyösebb **leszállított áron, egy évi írásbeli jótállás mellett.**

Ezüst lengőóra 4 rubin-körrel járó patent-üveg-gel	8—10	Ezüst horgonyórák 15 rubin-körrel, patent-üveg-gel, ugrós	14—16
Finom angol mintára	13—18	Remontőr	19—24
Kettős felülettel	13—18	Horgonyórák, melyeket felhuzni soha sem kell	25—36
Kettős felülettel angol mintára	19—24	8 napos pendul-óra	40—45
Egész aranyozott compassal	12—15		19—25
Angol mintára lapos kristály-üveggel	15—14		
Gazdasági óra (remontőr)	15—16		

Ezen példánál felhozott órák olcsóságához képesti jutányos árak mellett ajánlom arany ur és női órámat, francia 8—14 napig járó és 16; márvány, alabástrom, bronz s vas öntvényű órákat üvegboríték alatt levő asztali és függő aranykeretes órámat, inga (pendul) órákban a legkisebbtől a legnagyobbig, tökéletesen kielégítő nagy választékban.
 Schwarzwaldi fali óráim hihetetlen olcsóságúak, kezdve 1 ft 30 kron szinén egy évi jótállás mellett.
 Órákat eserebe elfogadok valódi értékükben, s mivel nálam határozott ár van, s ára minden jószágon rajta van, a esere a t. e. közönség részéről igen könyv és biztos.
 Vidékről megrendelések a levél átvételétől számolva 5 nap mulva küldetnek szét, mivel elvem, csak is egész tökéletes kipróbált állapotban levő órákat adni ki üzletemből.
Új torony-órák készítését vagy órák kijavítását gyorsan teljesítem. 80. 14—